

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 104

číslo: 19

12. května 2024

Cena: 12 Kč

Ke Dni matek

Kazatelka: Všechny děti byly pečlivě plánované!

Adela Frýdlová působí po boku svého manžela – faráře Davida jako kazatelka a pastorační asistentka v náboženské obci Praha – Vršovice. Jejich rodina patří co do počtu dětí mezi největší v ČČSH, jelikož jsou rodiči osmi dětí. Mimo výchovy dětí a duchovenské práce se však Adela věnuje i podnikání a výuce anglického jazyka. Teologii studovala v Praze a v Cambridge.

Adelo, bylo tolik dětí Váš životní sen?

Určitě nebyl, nikdy jsem nesnila o velké rodině, nevozila kočárky a netoužila stát se matkou. I v manželství jsem měla pořád pocit, že musím ještě dokončit spoustu projektů, než budu mít čas na děti. To jsem ještě netušila, že ty se nakonec stanou mým hlavním projektem. A kdyby mě manžel dva roky po svatbě, v mých 27 letech, nepřesvědčil, že už bychom mohli miminko mít, možná bych si ještě pořád myslela, že mám čas.

V dětství měli moji rodiče přátele se čtyřmi dětmi a mně to tehdy přišlo strašně moc. A tady jsem, s osmi – a to je na životě hezké, že nikdy nevíte, jakou roli vám Bůh určí. A pro tu roli vytvoří i podmínky a vy se v té roli nakonec najdete. Tolik dětí určitě mohu mít i díky všem okolnostem, které Bůh připravil a které mi to umožnily. Na prvním místě je to manžel, nechtěla

bych být svobodnou matkou, a navíc do posledních čtyř dětí jsme vždycky jeden druhého přemluvili. Ale i fara, kde žijeme, porody, které nebyly takové, aby mě odradily, a určitě i psychická odolnost, i když té, mám dojem, poslední dobou kvapem ubývá. Jak se říká, život je jako bonboniéra a nikdy nevíš, jaký bonbon si vytáhneš – tak mě by v mládí nikdy nenapadlo, že to bude život s osmi dětmi, které od sebe dělí přesně dvacet let, na faře ve Vršovici.

Bylo to plánované?

Všechny děti, ač se to asi v tom počtu nezdá, byly pečlivě plánované. Dokonce si vzpomínám, že třeba naše šesté miminko jsem dávala manželovi ke čtyřicátinám a vyšlo to na den přesně. Po sedmém miminku jsem nějak vnitřně cítila, že bychom se ještě měli pokusit o jedno. Bylo to něco jako Boží vnuknutí, teď už vím, že opravdu bylo, ale vnitřně jsem to tak prožívala už tehdy. Nebyl pro to jediný racionální důvod, bylo mi už 43 let, bez pomoci prarodičů, na časově velmi vytižené faře. Když to do mých 45 let nevyšlo, oznámili jsme dětem k jejich velké radosti, že s dětmi končíme, na znamení koupili kočku a skončili. Na počátku roku 2021, když mi lékař oznamoval, že jsem covid pozitivní, jsem si řekla: zažila jsem lepší pozitivitu, ale to už mám za

sebou. A za čtrnáct dní v rukou držela pozitivní těhotenský test, ve svých 47 letech, poprvé neplánovaně. A já musela udělat svůj coming out a říct dětem, že čekáme osmé. Žalm 139 a příběh starozákonní Sáry, to mě tehdy drželo nad vodou.

Jak je v takto početné rodině důležitá role otce a role matky?

Určitě stejně důležité. A důležitá je i jednota ve výchově, aby si partneři své výchovné postupy vzájemně nehejtili. Podle mě je jednou z nejnáročnějších věcí v roli matky to, že se člověk většinu času cítí jako trohl, protože se jeho děti chovají vždycky jinak, než by se očekávalo nebo než by si člověk přál. Jste-li bez dětí, tak si za svoje chování zodpovídáte a chováte se tak, jak uznáte za vhodné. Máte-li děti, nikdy nevíte, jak se zachovají, ale můžete předpokládat, že většinou přesně tak, jak nechcete. Čím víc mám dětí, tím méně radím druhým, říká můj manžel. A věřte, že já rad, jak vychovávat děti, vyslechla už nescílně, nejčastěji od rodičů jedináček nebo bezdětných. Ale zase velká rodina vede člověka k určitému nadhledu, protože z pudu sebezáchovy prostě neřešíte kravinu.

A probíhá i vzájemná výchova sourozenců?

To je docela vtipné, že mě teď moje

starší děti poučují o výchově svých mladších dětí. Že jsem příliš měkká, že to oni v jejich věku nemohli. Takže je člověk jako rodič neustále pod drobnohledem a z nějaké strany se na něj valí kritika. Ale alespoň mu příliš nenaroste ego.

Jak je těžké skloubit trávení volného času?

Takhle velká rodina vám zasáhne do úplně všeho, takže i do trávení volného času. Frýdloví nejsou návštěva, to je nájezd. Ale je pravda, že mimo časů jídla u stolu,

Pokračování na str. 3

Ekumena žen v žižkovském sboru

K Mezinárodnímu dni žen jsme ve spolupráci s organizací Diakonie ČCE, Mozaiky Platform Dialog a místního Husitského centra o.p.s. uspořádali interkulturní oslavu, ve které se prolínal svět romských, ukrajinských a arabských žen. Večer se mimořádně podařil, byl plný vzájemnosti, respektu a zájmu o poznávání jiných kultur. Romské a arabské maminky připravily ochutnávku tradičních pokrmů, Ukrajinky ukázaly v rámci módní přehlídky své krásné ručně přehávané oblečení ve stylu upcycling. Romské děti a mládež z klubu Husita si připravily taneční vystoupení souborů Gitane Praha a Amaro suno. Arabské ženy z Mozaiky Platform Dialog obdarovaly přítomné nádhernými ručně vyšivanými náramky. To nejlepší přišlo neplánovaně na závěr: spontánní interkulturní tanec s prvky tradičních i moderních tanců – a i na Michaela Jacksona došlo. Děkujeme za krásný večer!

Terezie Šteinerová

Poprvé na bohoslužbě Církve československé husitské

Vzpomenete si na den, kdy jste byli poprvé na bohoslužbě naší církve? Pokud ano, velmi pravděpodobně jste se cítili trochu nejistě a neohrabaně, hleděli po ostatních lidech a nevěděli, kdy máte sedět nebo stát a jak se vůbec chovat.

Aby se tyto situace omezily, rozhodla se členka pastorační komise sestra Šárka Chytilová sestavit podklady pro bohoslužebný život ve své náboženské obci. Zaměřila se na nově přichozí a opakovaně nováčky a vytvořila pro ně stručného průvodce naší jedinečnou, ale pro „nepoučené či nezavěcené“ náročnou bohoslužbou. Přeložený leták A4 *Poprvé na bohoslužbě Církve československé husitské* uvádí přehledně a srozumitelně všechny návštěvníky bohoslužeb do liturgického prožitku. Bohoslužební „prvníáčci“, ale i příslušníci jiných křesťanských církví, stejně jako vzrostlejší děti, doprovodné slovo uvítají.

Na pastorační komisi jsme Šárčin materiál prošli krok za krokem a postupně upravovali, pozměňovali a dotvářeli do podoby, která s ohledem na Liturgii dr. Karla Farského nejvíce vyhovovala naší osobní i společné teologické a spirituální reflexi, ale také potřebě současného návštěvníka bohoslužeb. Podrželi jsme všechny pevné části bohoslužby (ordinaria) a pokusili se o srozumitelné přiblížení jejich významu pro současného člověka. Každému novému přichozímu velmi pomůže, když podle průvodce zjistí, že celý text liturgie je vzadu ve zpěvníku, doplněný o ujištění, že

není chybou, když se „aktivně“ zavedeným způsobem nezapojí. Velmi nápomocné může být zjištění, že vyvěšená čísla znamenají čísla písní, i pokyn, kdy má povstat a kdy může zůstat sedět, spolu s jednoduchým pojmenováním základních liturgických pojmů a obrazů. Stejně jako důležitá informace, že k přijímání večere Páně může přistoupit každý pokřtěný. Maličko se s touto výzvou střetává sdělení, že „malé děti a ti, kteří nebyli u prvního přijímání“, dostanou místo podílu na večeri Páně „křížek na čelo“. Takže přece jen taková mírná exkluzivita, neboť kdo z prvních návštěvníků ví, jestli byl u nějakého rituálně prvního přijímání? Ale pozorovatelé bohoslužebné části Přijímání, kteří nejdu do kruhu přijímajících, alespoň lépe pochopí, proč duchovní koná dva různé liturgické úkony. Průvodce v souladu s biblickou tradicí vysílá účastníky bohoslužeb do světa slovy: „Přejeme vám načerpání pokoje a energie. Bůh vás provázej!“ O pokoji a energii se dnes hovoří na současné, a to i na alternativní náboženské scéně, ale pokoj, svatost a požehnání jsou božské transcendentní kvality i stavební kameny stvoření. Jsou naší součástí i možností světa, v němž žijeme.

Přeji, aby se průvodce *Poprvé na bohoslužbě Církve československé husitské* dostal do každé náboženské obce i domu, který bude vítat přichozí. Snažme se o to společně!

Eva Vymětalová Hrabáková

A Maria zpívala svému
nenaroznému synu:
Má duše Pána velebí
Jásám v Bohu svém osvoboditeli
Já nevýznamná žena
Od této chvíle ctěná lidmi pro to
Co velkého mi učinil
Jeho jméno je svaté
A jeho smilování
Nemá hranic
Překazil plány mocných
Svrhl povýšené z jejich míst
A utlačené pozdvihl
Hladové učinil bohatými
A bohaté poslal pryč s prázdnou ...

a Maria stěží uměla číst
a Maria stěží uměla psát
a Maria nesměla zpívat
ani mluvit v židovské
modlitebně
kde muži slouží muži-Bohu
zato však zpívala
svému nejstaršímu synu
zato však zpívala
dcerám
jiným synům
o veliké milosti a jejím
svatém převratu

Úryvek z básně Kurta Martiho na text z Lukášova evangelia 1,46-55 přeložil
Zdeněk Svoboda, kresbami doprovodila Jana Wienerová

Z dálky sa pozerali aj ženy

Tradičná teológia dlho ženy a ženskú teologickú reflexiu predvažne ignorovala alebo karikovala. O ženách sa súdilo, že nemôžu prispieť ničím teologicky relevantným. „Niektoré knihy, písané ženami, pokiaľ boli čítané ako anonymné diela, boli pokladané za dôležité, pokiaľ neboli objavené ich autori. Ženské autorstvo okamžite zmenšilo hodnotu diela. Ženy neboli videné ako subjekty teologickej antropológie. Generické slovo 'človek' v kresťanskej teológii bolo v skutočnosti 'muž'.

Obraz ženy

„Obraz ženy, ktorý sme v západnom svete dvadsiateho storočia prijali v procese socializácie, je obraz ženy ako menej dôležitej osoby než muž, obraz ženy, ktorej sférou je domov a rodina a ktorej hodnota je zakotvená v rodení a výchove detí. Na

rozdiel od toho je mužskou oblasťou oblasť práce, peňazi a „skutočného sveta“. Pre tento dôraz na svoje poslanie pri rodení a výchove detí, je žena spájaná s telom a nie s myslou a bola pokladaná za intelektuálne slabšou... Aj keď bol verbálne vyzdvihovaný význam ro-

Z kazateľského plánu

Šestá neděle po Velikonocích

Hospodine, slyš můj hlas, když volám. Mé srdce si opakuje tvoji výzvu: Hledejte mou tvář. Hospodine, tvář tvou hledám. Svoji tvář přede mnou neukryvej. Aleluja.
(Žalm 27,7.8.9)

První čtení: Skutky 1,15-17.21-26

Tužby velikonoční (IV):

2. Abychom všemu, co nám Bůh zaslíbil, v našich srdcích důvěřovali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom spolu s Kristem na věky v nebeském domově přebývali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Nebeský Otče, děkujeme ti, že sis nás vyvolil za své vlastní a že nás ochraňuješ od zlého. Pomož nám pozdvihnout srdce vzhůru, ať nalezneme pravou radost ve tvém Synu! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 1. Janův 5,9-13

Evangelium: Jan 17,6-19

Verš k obětování: Žalm 47,9

Verše k požehnání: Jan 14,18; 16,22

Modlitba k požehnání:

Nebeský Otče, když se podílíme na stolu Kristově, dej, ať jsme s ním sjednoceni, tak jako on je sjednocen s tebou! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 24, 44, 127, 148, 176, 188, 303

denia a výchovy detí, bola kladená nízka hodnota na toto poslanie v ekonomickom ohľade. Aj sociálne bolo toto poslanie nízko hodnotené. Ženy boli vedené k tomu, aby rešpektovali „cnosti“ miernosti, poslušnosti a odriekania. Boli vedené tak, že útok nepatrí „dáme“...

Hodili sa mužovia naozaj lepšie pre politickú moc a sociálnu prácu ako ženy? Boli ženy skutočne lepšie vybavené pre výchovu detí ako muži? Ženy začali skúmať tradičné argumenty pre svoju subordináciu a začali odmietat' určenie, ktoré popierajú rozvoj ich osobností. Sexizmus v Biblii a v tradícii sa stal prvý raz v dejinách predmetom rozsiahlych vedeckých štúdií.

Ježišova mužskosť

Citlivým kristologickým bodom je neprímeraný dôraz na Ježišovu mužskosť. Táto jeho historická špecifickosť sa chápe ako ontologická nevyhnutnosť a používa sa ako argument pri vysvetľovaní kňazstva ako mužského privilégia. Má dôsledky pre cirkevné štruktúry v rímskokatolíckej cirkvi, ospravedlňuje podriadenosť žien a ich vylúčenie z určitých služieb v cirkvi. Zneužitie faktu Ježišovej mužskosti, ktoré vidí inherentnú súvislosť medzi jeho autoritou a autoritou iných mužov, je zrejme vo vyhlásení rímskej kúrie k problému kňazskej služby žien (1976). Podľa tejto deklarácie jedná kňaz na mieste Krista. Medzi Kristom a jeho služobníkom musí existovať „prirodzená podobnosť“. Renter k tomu poznamenáva, že z reprezentácie Krista sa nevyklučuje černocho, Čiňan alebo Holanďan. Tesárovho syna smie predstavovať bohatý prelát a Spasiteľa hriešnici. Tento nevieryhodný kristologický argument nezohľadňuje oslobodzujúci ráz židokresťanskej tradície a neberie sa do úvahy ani poznatok historického výskumu, že ženy patrili do úzkeho okruhu Ježišových učeníčov. (E. Moltmann-Wendel).

Vít'azný patriarchát

Vo fenomenologických štúdiách sa často objavuje pojem „patriarchát“.

Nad Písmem

Fuga mundi?

V Janovom evangeliu sa často objavuje pozoruhodná myšlienka, ktorou sa vyplatí zväžiť. Myšlienka, ktorá je pre svoju starobylosť dosť životaschopná i pro dnešnú dobu. Je to jakési pojetí, že my, cirkevní hlouček, a svet, celý svet, že tyto dvě veličiny stojí navzájem ve výrazném napětí. Že svět a Kristova církev představují dvě, pokud ne vyloženě nepřátelské mocnosti, tak rozhodně mocnosti zřetelně oddělené. Svět je svět, tam venku kdesi; Kristovo malé stádo pak sází na něco docela jiného než na svět – na něco vyššího než svět. Odmítá se tu těsné prolnutí církve a světa i možnost, že by ambiciózní péče o stav světa představovala podstatné poslání církve. Cenným mi na této myšlence připadá její až terapeutický smysl. Křesťan je zván, aby se neznepokojoval, aby nebyl ze světa zoufalý a aby se naučil od světa mnoho neočekávat, ani od světa neodvozovat pokoj a mír své duše. Pravděpodobně se

Kresťanská tradícia nesie spoluzodpovednosť aj za to, že v západnej kultúre upadol do zabudnutia spoločný údel človeka so všetkým stvorením. Je spoluzodpovedná za ohrozenie života a ekologickú katastrofu. D. Sölle si kladie otázku prečo západná teológia rozvinula učenie o creatio ex nihilo, ale nikdy nerozvinula učenie o creatio ex amore. Keď Boh a svet sú chápané ako dve oddelené entity, potom príroda stráca každý rys sakrálneho. Zem potom nie je svätá a stáva sa púhym objektom ľudskej manipulácie.

Ako ukončiť patriarchát?

Ukončiť patriarchát – to dnes vieme – vyžaduje namáhavé, drobné bolestivé a oslobodzujúce kroky... M. Bührig dáva zaznieť hlasu mladej Švajčiarky, ktorá vyslovuje to, čo očakáva mnoho žien od cirkvi budúcnosti. Je to sen o cirkvi, v ktorej počuť hlas ich členov, kde ženy majú istotu, že cirkev rozumie ich problémom. Ženy majú možnosť spoluutvárať a spoluurčovať štruktúry cirkvi. Nemusia sa len prispôbovať danému poriadku.

Záver

Rastúce množstvo štúdií a kníh svedčí o záujme a tvorivosti žien najmladšej, strednej aj staršej generácie. Feministická revízia kresťanskej a židovskej teológie pokračuje. Vedľa verejného záujmu stretáva sa toto úsilie aj s nevšímavosťou, odmietaním a dokonca podozrievaním z heréze.

Spravodlivosť a zachovanie stvorenia sú dve kľúčové otázky na prelome 20. a 21. storočia. Ľudská situácia je rozporná. Naliehavo je preto potrebný dialóg. Keď muži a ženy v cirkvi aj v spoločnosti vstúpia ako vzájomne si rovní do otvoreného dialógu, môže dôjsť k dosiahnutým zmenám v oblasti vedomia a myslenia, v reči aj v spoločnom živote. Je na čase, aby všetci prijali Boží dar, ktorý spočíva v opustení doterajšieho patriarchálneho ponímania sveta, a boli oslobodení k skutočnému inkarnačnému poľudšteniu. Boh nás potrebuje ako partnerov. **Štefan Šrobár**

Hierarchický model

a jeho prekonanie

Feministická teológia neprestáva upozorňovať na nutnosť kriticky rozlišovať, ktoré momenty našej viery a tradície našej zbožnosti sú utlačateľské a deštruktívne. Od tých je nutné sa oslobodzovať. Je treba naopak posilňovať tie prvky, ktoré sú pozitívne a oslobodzujúce.

mnohým znepokojujeme proto, že se stáváme zajatci světa, rukojmími svého očekávání, že svět má nějaký být. Mnohé do naplňování svých očekávání nerozumně investujeme. Moudřejší by dle zvěstování Janova evangelia bylo, kdybychom se nechali vést něčím hlubším a vyšším než svět, totiž světlem Boží blízkosti, živým vztahem k Bohu.

Kristus v modlitbě vyslovuje o svých učednicích: Již nejsem ve světě, ale oni jsou ve světě, a já jdu k tobě. Otče svatý, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal; nechť jsou jedno jako my. (J 17,11)

Máme tedy hledět žít v jednotě s Bohem, avšak máme tento soulad s Bohem žít v tomto světě, který Boha nezná, nepoznal, který si žije podle svých bohaprázdných poměrů. I zde je však dostupné žít v pravdě (17,17) a v posvěcení (17,19).

Marek Feigl

Pane, živ nás svou blízkostí.

Dej nám unést tíhu světa, buď nám světlem zde v temnotách. Amen.

Ke Dni matek Kazatelka: Všechny děti...

Pokračování ze str. 1
abychom se ve volném čase sešli jako rodina, už vyžaduje důkladné plánování. Teď 25. června máme s manželem oslavit stříbrnou svatbu a já už půl roku dopředu všem dětem co chvíli připomínám, aby si ten den vyhradily odpoledne volno. Tak uvidíme, snad nebude hrát Slávie.

Dá se při výchově tolika dětí i pracovat?

Nemáme žádné prarodiče ani nikoho na hlídání, takže je to buď já nebo manžel. Přesně jako v té dřevěné vyřezávané předpovědi počasi, kdy vyjde-li panenka, zajde panáček a obráceně. Čím víc toho teď manžel, když mu přibýlo i divadlo, má, tím méně toho můžu mít já. Dřív to bývalo vyrovná-

nější. To jsem každé ráno učila angličtinu ve firmách, kolem desáté přišla a převzala děti. Ale tím, že žijeme na opravdu velké faře, kde se nejenom pořád – kulisy se někdy bourají až po půlnoci – něco děje, ale většinou se děje několik věcí najednou, je člověk toho všeho součástí. Třeba i tím, že se k nám domů chodí pravidelně stravovat divadelní technici. A máte-li uvařit deset nebo jedenáct porcí, to už máte jedno. Ale když se to sečte i se snídání a svačinou, tak to těch cca 40 porcí denně dá. K tomu je ovšem ještě zapotřebí připočítat výrobu trdelníků, kterou provozujeme u nás před kostelem na podporu Vršovického divadla MANA, což je dalších několik desítek porcí v sezóně každý den od pondělí do pátku. Někdy už pro to

množství ani nevím, co vařit.

Jaký je vztah dětí k víře?

Zajímavé je, že se u nás v rodině diskutuje téměř o všem, ale nikdy ne o nedělních bohoslužbách. V tom je velká rodina nespornou výhodou. Jak jdou odjakživa v neděli na bohoslužby všichni, tak by jednotlivci přišlo divné narušení běhu času zůstat doma sám. Takže pokud děti nejsou mimo domov, v neděli ráno se jde automaticky na bohoslužby – mnohdy ovšem pozdě a ti mladší z nich pak, podle toho, jak moc jsou hlučné, zase odcházejí. Snažíme se dětem ukázat, že víra je něco samozřejmého, součást života, Bůh jediným pevným bodem, slovy mé milované písně 156: „Když vše se mění, ty se neměníš...“, ale zároveň i milost,

o niž by se měl člověk s druhými podělit.

Také jste se stala tvář projektu „Víra v barvách duhy“...

Člověk nikdy neví, do jaké role ho Bůh postaví a toto je jedna z nich. Už od mládí jsem hodně řešila, jak se pokusit změnit obraz církve v očích nevěřících lidí, jak jim přiblížit Krista. Že nakonec jednou z těchto cest bude projekt Víra v barvách duhy našeho syna Tobiáše, by mě nikdy nenapadlo.

Ale jsem za to moc ráda. Čím více se queer tematikou zabývám, tím více je mi zřejmé, jak obrovský dluh církve, a hlavně církev, vůči těmto lidem má. Tím nejdůležitějším, co v tomto můžeme udělat, je ukázat, že odmítavý postoj části církve není jediným křesťanským postojem. Nenechat si queer téma vzít konzervativními a evangelikálními kruhy.

Rozhovor vedl Ondřej Syrový

Od synů k matkám: S mámou je to jako u zpovědi

Každý kluk, pak chlap třeba jako hora, se cítí jako u zpovědi, když si vzpomene na mámu.

Třeba zpěvák Ozzy Osborne zpívá ke své matce:

„Stokrát jsem viděl tvoji tvář. Každý den našeho odloučení.

Nezáleží mi na tom, jestli svítí slunce...

Já, tebou zhypnotizovaný. Ztracený a nalezený, změněný v lepšího člověka.

Tím ohněm ve tvých očích.“

Nebo Petr Janda:

„Slzy tvý mámy šedivý stékají na polštář, kdo tě zná, se vůbec nediví, že stárne její tvář...“

V písni vyjadřují chlapi svůj vděk, jako ve své baladě Bruce Springsteen:

„A jestli je tohle ten zábavný starý svět, mami, kde se plní přání malého chlapce, mám jich pár v kapse a jedno speciální jen pro tebe.“

Pak jsou tu také hořké vzpomínky. Jednu napsal a nazval jednoduše „Máma“ výborný textař divadla Semafor Jiří Grossmann:

„Mámu vrátit nemůžeš, tam kdes ji vzal.

Mámu, která ví, že jsi budoucí král!

Proč odcházíš dřív, než ti dobrou noc dá...

Jen zpytuj se dál, proč už nemůžeš mít mámu,

bílou jak anděl, jak spásný štít?“

-red-

Matka je okno učení dítěte a také „řidičkou“ kyvadlové dopravy

Proč je matka důležitá? To, jak komunikuje se svými dětmi a zapojuje je do kognitivních, sociálních a emocionálních rozvojových aktivit během již raných fází dítěte, bude určovat jeho budoucí já. Ne nadarmo se říká, že matka je okno učení dítěte. Hraje v jeho vývoji několik rolí, protože je učitelkou ve všech aspektech vývojového růstu dítěte – pro sociálně emocionální, fyzický, kognitivní a nezávislý vývoj. Výzkumníci skenovali mozek matky a kojenců a výsledek publikovali v časopise NeuroImage. Zjistilo se, že když stav matky je emocionálně pozitivní, její mozek se více propojí s mozkem jejího dítěte. Mozky matek a dětí mohou spolupracovat jako „megasít“ pro synchronizaci mozkových vln při jejich interakci. Úroveň konektivity mozkových vln se pak liší podle emocionálního stavu matky.

Po uvědomění si těchto skutečností si každý udělá představu o důležitosti a významu matek. Dochází však k tomu, co tento neurologický výzkum nekonstatuje, zato o něm píše sociologové: „Matky mají své potomky nejen krmit, ukrývat a utěšovat, ale také jim být partnery v konverzaci, kamarády na hraní, ochrankou (hlídá je non-stop, dokud dětem není 12, 14 nebo 17 let), řidičkami kyvadlové dopravy (do školy a ze školy a všemožných jiných aktivit k „obohacování“ života), monitory domácích úkolů a další a další.“

MR

Proč žena více věří než muž

Ve světě existují studie, které shodně tvrdí, že ženy jsou více zbožné než muži. Obecně jsou religioznější než muži. Převažují v kostelech, u zpovědi, při přijímání, na biblických hodinách či evangelizačních shromážděních, častěji se hlásí k náboženskému vyznání, častěji věří v Boha nebo v existenci nadpřirozených jevů.

Zahraniční sociologické studie jako například kolektivu autorů z amerického National Institutes of Health z roku 2020 tvrdí, že „volba nenáboženského vyznání je pro ženy společensky riskantnější. Ženy, aby se vyhnuly stigmatizaci nebo sociálním sankcím, volí spíše náboženské vyznání.“ Studie opírá své závěry o tzv. teorii preference rizika, kdy bezbožnost je formou riskování, protože bezbožnost riskuje věčný trest. Z toho usuzují, že biologická averze k riziku se mezi muži a ženami liší, což odpovídá genderové propasti v religiozitě. Činí závěr, že „ženy mají tendenci být více averzní k riziku než muži, jsou tudíž více věřící.“

Jak je tomu u nás

Problémem genderové nerovnoměrnosti v náboženství se u nás zabývá socioložka Dana Hamplová, která před několika lety vydala studii „Náboženství a pohlaví: Proč jsou ženy zbožnější než muži?“. Hamplová vychází z premisy chápání „náboženství jako

vztahu člověka k tomu, co ho přesahuje, jako představy nebo jen pocity, že vedle světa přirozeného existuje nadpřirozený svět... a že je člověk na této transcendentní skutečnosti nějakým způsobem závislý.“ I v tomto ohledu jsou podle Hamplové „ženy religioznější než muži bez ohledu na formu náboženskosti.“ Přitom tvrdí nejen ona, že „významné rozdíly mezi pohlavími najdeme i v jiných částech světa a jiných kulturách.“ Dále studie rozebírá různé typy a možnosti ovlivňující rozdíl v religiozitě mužů a žen. Příkladem je socio-ekonomický faktor a pro naši republiku se k tomu uvádí: „Rozdíly mezi muži a ženami v návštěvnosti bohoslužeb nelze plně vysvětlit jejich socioekonomickým statusem (prací na plný úvazek), i když určitou část rozdílů ekonomická aktivita vysvětluje.“ Nepotvrdila se tak tzv. deprivace teorie, kdy „náboženství by mělo ženám nabízet únik a naději na řešení problémů vzniklých genderovými nerovnostmi a ekono-

mickou závislostí na mužích či prostě nedostatkem žádaného atributu, jímž je mužství. Bezmocnost by pak měla vést k většímu zájmu o magii a posvátné síly.“

Důvody a závěr větší religiozity u žen socioložka Dana Hamplová opírá o výzkum religiozity z roku 2008 provedený Sociologickým ústavem opírající se o data zjišťovaná podle návštěvnosti bohoslužeb. „Každý měsíc chodí na bohoslužby přibližně dvojnásobný podíl českých žen než mužů (6,1 % žen, 3,2 % mužů) a každý týden chodí do kostela dvouapůlnásobný podíl žen než mužů.“ Rovněž „více než dvojnásobný podíl dotazovaných žen než mužů souhlasil s výrokem „vím, že Bůh skutečně existuje, a nepochybuji o tom.“

Nicméně: „... žádná z měřených charakteristik nepřispívá k vysvětlení, proč jsou ženy náboženštější než muži.“

Jak tedy odpovědět na nevyřešený problém důvodu větší religiozity u žen? Možná, na to, že nejsme sociologové, se dopouštíme smělé úvahy, ale zdá se velice zajímavé vysvětlení ze shora uváděného amerického výzkumu, který konstatuje: „Lidé jsou více přitahováni k náboženství, když je v souladu s jejich reprodukčními cíli.“ V tomto případě platí, že žena je stvořena, aby více než muž tíhla k naplnění poslání a touze po pokračování v další generaci.

Mirko Raduševič

S „týmto“

Za padesát let kněžství jsem pokrtila i oddala po vzájemně velmi obohacujících přípravách generace romských dětí i dospělých. Vzpomínka: Přišli dva. Fero a Mária. Myslila jsem, že je jim kolem šedesáti let. Ne. Měli čtyřicet. Jasně - on horník, ona v třídním uhlí (víte vůbec, co to je?). Přišli, aby se přede mnou, biskupkou, Mária Ferovi omluvila a nahlas přísahala, že „nebola Ferovi nevěrná s Lájošem“. Po delším rozhovoru o Božích přikázáních i o přísaze Mária řekla: „Paní biskupka, upřímně vám tuná přísahám před Bohem všemohúcím, že s TÝMTO Lájošem som Ferovi nevěrná nebola!“ Fero si oddechl, já skryla úsměv. Bůh se jistě taky usmál: Vždyť je to pořád ten bláznivý, co ještě věří v lidi (Joachim Dachsel). Tuhle jsem je zase potkala. Šli „po našimu“ per paž, smáli se a poklajdali jsme spolu, jak je život krásný. Je.

Jana Šilerová

Autor ilustrace: Tomáš Altman

Zprávy

Vzpomínka na bratra faráře Hynka Pohla

Právě před 100 lety, 11. května 1924, se v moravské Třebíči narodil bratr farář Hynek Pohl.

Už při studiu na trebičském gymnáziu se začal zajímat o teologii a aktivně se zapojil do programu Jednoty mládeže (1940–1943). Od podzimu 1943 studoval na Bohoslovecké koleji v Praze-Dejvicích, ale studium musel hned v následujícím roce přerušit z důvodu totálního nasazení v Düsselodrfu. Po návratu z nucených prací a skončení války pokračoval na HČEFB v Praze, kde byl nejvíce ovlivněn jedním ze spoluzakladatelů naší církve prof. Aloisem Spisarem.

Dne 7. září 1947 byl vysvěcen na kněze; působil v Klatovech (zde vedl Jednotu mládeže a založil nedělní školu), posléze v Hluboké nad Vltavou a v Praze na Vinohradech. Ještě před nástupem na své první působiště uzavřel v Třebíči manželství s Věrou, dcerou soudce JUDr. Václava Nedělky, dlouholetého předsedy rady starších náboženské obce ČČSH v Třebíči.

V druhé polovině 50. let zasáhly do farářova života události, které silně

ovlivnily jeho další životní směřování. Šlo o neshody mezi fakulním „biblicko-teologickým“ křídlem a konformní frakcí v ČČSH nakloněnou poúnorovému komunistickému režimu a také o spor, který vznikl na pozadí přípravy nového Zpěvníku, vydaného v roce 1957. (Proti změnám, které měly být v tomto Zpěvníku uskutečněny na podnět teologa Z. Trtíka, se postavili historik M. Kaňák a muzikologové J. F. Pícha a V. Růžička.)

V r. 1960 se Hynek Pohl ocitl v těžké krizi. Patriarcha F. Kovář se chtěl vzdát ze zdravotních důvodů své funkce, kdy z jedné strany čelil stálému tlaku státních úřadů,

a ze strany druhé tlaku teologů ČČSH. Státní orgány prosazovaly jako kandidáta na úřad patriarchy M. Nováka, který spolupracoval s totalitními úřady. Z ústřední rady byl na H. Pohla vyvíjen tlak, aby na synodě duchovních podpořil svým vlivem u duchovenstva Novákovu kandidaturu. Bratr Pohl si uvědomoval, že není sám, svobodný, ale že je otcem tří dětí, že má za ně od-

povědnost, že se nemůže svobodně postavit tlakům, kterým byl vystaven. Rozhodl se proto odejít ze služeb církve. Své desetileté působení ve funkci faráře vinohradské náboženské obce ukončil 30. září 1960.

Zůstal sice stále členem církve, ale z rozhodnutí ústředí církve se již nemohl účastnit bohoslužeb v Husově sboru ani na jiných místech. Uchýlil se tedy k Církvi bratrské. V říjnu 1960 nastoupil jako pomocný dělník – tesař na přestavbě Hlávkova mostu u firmy Stavby silnic a železnic a brzy úspěšně absolvoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, kterou využil následně jako ekonomický náměstek Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů. Nicméně, nikdy se vnitřně nevyrovnal se svým odchodem z ČČSH a duchovenské služby.

Se svou manželkou Věrou – která mu byla oporou a cennou pomocnicí, zvláště ve službě ve vinohradském Husově sboru, kde byla členkou rady starších – vychoval bratr Pohl tři děti, Věru (*1948), Jiřího (*1951) a Marii (*1958).

Bratr Hynek zemřel 5. 10. 1986 po dlouhé nemoci ve věku 62 let. **red**

Romsko-židovská oslava Purimu

13. dubna proběhla v prostorech Žižkova sboru v Praze na Žižkově unikátní romsko-židovská oslava Purimu. Častěji se nám stává, že na romské komunitní akce dochází lidé z židovských komunit. Romy a Židy spojuje totiž poměrně dost věcí. Gadžo se u Židů řekne goj, a je to právě především podobná zkušenost s majoritou, segrgací a pronásledováním, která tyhle dva světy nějak spojuje.

Na úvod nám krásně zahrál a zazpíval Mario Olah z místní kapely Gypsy Roma Mix, Židovská obec Děčín představila své tradiční divadlo k příležitosti svátku Purim, které se moc líbilo. Na závěr se všichni těšili na tradiční romské holubky a halušky, které připravil tým našich superschopných kuchařek. Děkujeme všem, bylo to milé setkání!

Terezie Štajnerová

Trio Gratia: koncert ke Dni matek ve Zlíně

Náboženská obec ve Zlíně zve na sváteční koncert ke Dni matek 12. května v 16 hodin v evangelickém kostele.

Účinkuje Hana Dostálová Roušarová – housle, Dagmar Mašková – viola, viola d'amore, Dominika Weiss Hošková – violoncello. Zazní skladby M. Maraise, J. Haydna, A. P. Borodina, Z. Kodálye. W. A. Mozarta. **kw**

Z ekumeny

Ekumenická bohoslužba za krajinu

Zveme na již sedmnáctou ekumenickou bohoslužbu za krajinu – tradičně na levém břehu Vltavy na zahrádě nad Sedleckými skalami (nedaleko žlutě značené cesty ze Suchdola do Roztok), s možností připojit se k cestě na místo bohoslužby společnou poutí od kostela Stěti sv. Jana Křtitele v Dolních Chabrech. Odchází se společně od kostela v 11 hodin – kdo chce, může se připojit k pouti krajinou se zastávkami s výhledem na kaňon Vltavy, pak přívozem přes řeku a výstupem nahoru na Sedlecké skály. Kostel bude k prohlídce otevřen již v 10 hodin. V 15 hodin – bohoslužba v přírodě, káže Saša Jakobeja, farářka sboru ČCE v Praze Dejvicích; v 15.45 hodin – beseda na téma „Malíři na cestách“.

Besedu uvedou David Hradil a Janka Hradilová (ALMA – Akademická laboratoř materiálového výzkumu malířských děl) a budou mluvit o těchto aspektech: Jak souvisí složení barev s uměleckou invencí a nakolik je naopak ovlivněno místem, dobou a okolnostmi? Jak poznat původ anonymního obrazu ze složení pigmentů a odkud je staří mistři brali? Cesty malířů a malířských materiálů se proplétají. Příroda není jen zdrojem inspirace, ale je vlastním tělem barev – brouci, květiny, barevné horniny a minerály.

Renata Weslyová (upraveno a zkráceno)

„Anti-hrdina“ v evangelickém kostele

Popmusic místo varhanní hudby. Evangelický kostel v Heidelbergu chce přilákat do kostela více mladých a pořádá v květnu dvě bohoslužby s podtitulem Anti-hero s hudbou popové hvězdy Taylor Swiftové, která je považována za největší popovou hvězdu současnosti.

Evangelický kostel v Heidelbergu pořádá dvě bohoslužby s živou hudbou čtyřiatřicetileté zpěvačky – a je přeplněn. Dobré tři týdny před akcí, která se uskuteční 12. května v heidelberském kostele Heiliggeistkirche, je nejen 420 míst na první bohoslužbu v 11 hodin plně obsazeno. Vstupenky na druhou bezplatnou bohoslužbu s hudbou Taylor Swiftové ve 13 hodin jsou již také rozebrány, říká farář městského kostela Vincenzo Petracca. Evangelická církev v Heidelbergu chce těmito bohoslužbami záměrně oslovit lidi, kteří do kostela běžně nechodí. Farář Petracca říká, že je „více než ohromen“ reakcí a uvádí, že „je to obzvlášť vzrušující v případě Taylor Swiftové, která chodila do katolické školy, kterou vedly františkánské jeptišky. Vyrůstala v americkém Bibli prosyceném prostředí, v němž se náboženství, kultura a politika úzce prolínají. Její veřejné vyznání křesťanství šlo ruku v ruce s jejím přiznáním se k demokratické orientaci. Jinými slovy, máme tu politické křesťanství. To je velmi vzrušující. Zároveň se při bohoslužbě díváme do jejích textů a snažíme se najít její spiritualitu.“

Sama popová ikona se ovšem na pódiu neobjeví. Tuto roli převzme zpěvačka Tine Wiechmannová, která donedávna působila jako profesorka popové církevní hudby na Vysoké škole církevní hudby v Heidelbergu. Naživo zazpívá šest písní Swiftové. Kromě písní bude podle faráře Petracca řeč také o tom, jakou roli hraje křesťanská víra v životě čtyřiatřicetileté Swiftové.

Květnová bohoslužba s názvem Anti-Hero se zaměří na vztah mezi náboženstvím a politikou v písních americké superstar, která se již v minulosti jasně vyjádřila k americkým volbám. Petracca chce uvést obsahovou a hudební část do rovnováhy.

Jiří Bochez

**OBRAZ HUSITSTVÍ
V MĚNÍCÍ SE SPOLEČNOSTI
A V POHLEDU KŘESŤANSKÝCH CÍRKVÍ**
Ideje, dějinné konflikty a různé pohledy
na husitství a Jana Žižku
Příspěvek k 600. výročí úmrtí Jana Žižky z Trocnova

středa 15. 5. 2024 v 17. 30 hod.
Husova knihovna v Modřanech
Komořanská 35/12, Praha 12

přednáší
ThDr. Tomáš Butta

Součástí přednášky bude představení publikace
Cesty a zápasy české reformace.

Církev československá husitská
NÁBOŽENSKÁ OBEC CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ
V LIBERICI SI VÁS DOVOLUJE POZVAT NA
HUDEBNÍ PODVEČER
VE FARNÍCH PROSTORÁCH NA NÁMĚSTÍ ČESKÝCH BRATŘÍ 35/2,
LIBEREC 5

KVĚTEN, ČAS LÁSKY A HUDBY
PÁTEK 24.5.2024 OD 17:00

HOSTEM BUDE ZPÍVÁJÍCÍ HOUSLISTA
PAN FRANTIŠEK LAMAČ

SLOVEM PROVÁZÍ KVĚTA NOVÁKOVÁ

SOUČÁSTÍ VEČERA JE I PROHLÍDKA
VÝSTAVY MALEB IVETY PEŠULOVÉ
VSTUPNÉ 100,- Kč

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Ježíšova modlitba za učedníky

Pro naši tajenku, kterou tvoří část modlitby Páně Otčenáš, najdeme písmenka v textu J 17,1-26 – v tzv. velekněžské modlitbě. Postupujte takto: podle prvního čísla najdete verš, druhé číslo znamená slovo v tomto verši (počítají se i předložky a spojky) a třetí označuje písmeno v daném slově. Postupujte po sloupcích.

17,7,1	12,6,5	2,3,2	13,7,6	26,6,5	12,10,3
3,6,2	20,5,2	5,4,4	1,16,3	15,6,4	
10,11,2	8,1,5	9,12,1	20,3,3	21,2,1	

(Řešení z minulého čísla: Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.)

Jana Krajčířiková

Bohoslužba v Hradci nad Moravicí

Zveme na slavnostní bohoslužbu s přednáškou, konanou k výročí 600 let od úmrtí významného husitského vojvodce Jana Žižky z Trocnova. Přijďte v neděli 26. května do kapličky v Hradci nad Moravicí na bohoslužbu, kterou povede br. biskup Chytil s br. patriarchou Tomášem Buttou, poslechnout si písně z úst pěveckého sboru G. Ola, či se dozvědět něco nového o této významné osobnosti dějin pohledem br. Bohdana Kaňáka ze Státního archivu.

David Švrček

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, redaktori: PhDr. Mirko Raduševič, Bc. Ondřej Syrový, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00.

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklamacce: tel. 220 398 117.

